

Tuomarilla on asiaa podcastin 2. jakso, kausi 2

[Musiikkia]

Miesääni:

Tämä on Tuomarilla on asiaa -podcast, jossa mediatuomarit tarkastelevat tuomioistuinten toimintaa yhdessä vieraidensa kanssa. Mediatuomariverkoston tarkoituksena on lisätä tuomioistuinten toiminnan läpinäkyvyyttä ja parantaa yleistä tietämystä tuomioistuinten työstä. Tervetuloa kuuntelemaan.

Juha Hartikainen:

No niin, tervetuloa Tuomarilla on asiaa -podcastin, öö, toisen tuotantokauden jaksoon, jossa haastatellaan yhtä kärjäsihteeriä ja yhtä haastemiestä. Minä olen kärjätuomari Juha Hartikainen Helsingin kärjäoikeudesta ja olen saanut tänne vieraakseni kärjäsihteeri, öö, Tiina Kemppaisen. Tervetuloa.

Tiina Kemppainen:

Kiitos.

Juha:

Ja haastemies Toni Pihlajanmäen, tervetuloa Toni.

Toni Pihlajanmäki:

Kiitos.

Juha:

No niin. Hienoa, että olette suostuneet tänne haastateltavakseni. Ja tänään tosiaan olisi tarkoitus haastatella teitä, että minkälaista se kärjäsihteerin ja minkälaista se haastemiehen työ sitten käytännössä on osana tätä kärjäoikeuden tärkeää työtä. Niin, mennään nyt ensin siihen, että Tiina, jos esittelet ensin itsesi, niin ole hyvä.

Tiina:

Jees, eli, eli nyt tota oon ollu ite kärjäsihteerinä hieman alle viis vuotta. Eli vuonna 2019, oon, oon tullut töihin tänne Helsingin kärjäoikeuteen rikososastolle, ja taustasta sen verran, että, et oon oikeustieteen opiskelija. Ja, ja tota oon aina haaveillut tuomarin urasta ja sen takia ite silloin aikanaan hakeuduin kärjäoikeuteen töihin ja en oo kyllä katunut sitä [naurahtaa] päätöstä ollenkaan.

Juha:

Nonih. Täällähän on pitkä perinteet sille, ainakin Helsingin kärjäoikeudessa, että on oikeustieteen opiskelijoita kärjäsihteerin tehtävissä. Niin tuota, niin kerroit että oot haaveillut tuomarin tehtävistä ja näin. Oliko sulla kavereita jotka, tai tunsitko täältä muita opiskelijoita, jotka oli näissä tehtävissä?

Tiina:

Öö, en, en täältä Helsingin käräjäoikeudest, mut sitten oon ollu, muis, muis käräjäoikeuksissa, oon, oon ollu sihteerinä ja, sitten, sitten suvussakin on ollu, ollu, tuomareita ja sitten sinne päin suuntautuneita ihmisiä. Nii sitten sitä kautta on ollut sekin kiinnostus jo ihan pikkutyöstä saakka.

Juha:

Nonih, hienoa. Noh, sitten Toni. Esitteletkö itsesi.

Toni:

Joo, eli tosiaan oon nyt reilu kaks ja puol vuotta ollu suurin piirtein haastemiehenä ja taloon tulin 2018 vuoden alussa. Ja silloin mä olin itseasiassa, tulin käräjäsihteerin työtehtävään. Ja siinä tota mä olin sitten melkein neljä vuotta muistaakseni, kunnes sit siirryin haastemieheksi. Öö liiketalouden koulutuksen mä oon käynyt ja oikeuden asiantuntijuus oli se suuntaus siinä, elikä niin sanottu oikeustradenomi. Ja tota itellä ei nyt sit sinänsä silloin 2018, ku alko opinnot lähestyy loppua, niin siinä alko miettii vähän työpaikkaa, että mihis sitä pääsis töihin. Ja muistan opintojen aikana, meidän opettajat sit usein sano, että käräjäoikeus on erittäin hyvä työpaikka tälle suuntautumisalalle, että siinä kun valmistaa se meidän koulutus, ja sit mä niin kun päätin hakee Helsingin käräjäoikeuteen ja hyvä että pääsin. Siitähän se ura sit lähti ja sehän oli sinänsä huvittavaa, et eihän mul ollu käytännön, niin ku, tietoa yhtään käräjäoikeuden toiminnasta. Et vähän oli niin ku hyppy tuntemattomaan. Sitten koulussa ollaan opiskeltu vähän sitä käräjäoikeuden toimintaa ja tuomioistuimintaa ylipäättänsä, niin siitä se vähän jännitti tulla tänne taloon, et mitäköhän siit tulee. Onks siit omast koulutuksesta yhtään hyötty täs vai ei.

Juha:

Aivan, kaikil on varmaan jonkunlaisia mielikuvia tuomioistuinten työstä ja siitä arjesta, mut et, mutta siitä miten se näyttäytyy sitten sisältä ne työtehtävät sitten tosiasiassa, niin se on sitten, et, et vastasko ne mielikuvia Toni sulla?

Toni:

Noh, mä vei-, mä sanoisin mul ei ollu hirveesti mielikuvia siitä, koska mä en oikein tienny mitä odottaa. Et tosi paljon juridisia asioita sun muuta, oli tietysti nyt odotuksena, mut sit se käräjäsihteerin työ itessään, mitä se pitää sisällään. Se oli jotenkin tosi vaikee kuvitella, mitä kaikkea se voi sisältää. Sit tota tietysti ku pikkuhiljaa oppii niit prosessei ja ymmärs sitä oikeusprosessin elinkaarta, sit alko niinku ymmärtää, et ihan loogisia tehtäviähän nää on, et ei siin oo mitään sen kummosempaa. Mut sit tietysti ku oli käynyt vähän sitä oikeudellisen alakoulutusta, nii kyl sielt niin ku tiettyjä asioita aina bongas siit tehtävien lomasta, mist on ollu siel koulussaki hyötty, mitä on opeteltu.

Juha:

Joo.

Tiina:

Ja mul ehkä niin ku odotuksissa oli, et tääl olis paljon enemmän hierarkia olis näkyvissä. Sitten tuntuu, et ku on ollut täällä tän muutaman vuoden, niin, niin aika sinällään kaikki tekee yhdessä työtä, ja, ja tota, paljon, paljon niin ku lähempänä toisia ollaan, ku mitä kuvittelin.

Juha:

Joo. [Kröhii] Joo semmosta epämuodollista hierarkiaa niin ku aikalaillahan se käytännössä on. Et pitää ne arkiset työaskareet tehdä niin ku hyvinki joustavasti siinä yhteistyössä, tuomari ja kärjäsihteeri ja haastemiesten välillä. Mikä sulla oli Toni, oli, ku sä sitten, öö, ei sua varmaan pakotettu vaihtamaan kärjäsihteeristä haastemieheksi vaan sä hakeuduit varmasti, mutta mitkä oli ne syyt?

Toni:

Joo, tota, joo. Se haastemiehenkin työ oli alkuun vähän pimennossa itelle, että millasta se haastemiehen työ on. Mut mitä enemmän talos, tai mitä pidempää talossa oli, nii alko huomata haastemiehen työ, mitä ne tekee ja sehän on tosi itsenäistä toimintaa sinänsä, et hyvin paljon yksinhän sä teet töitä. Siin oli muun muassa niin ku plussana se mitä mä ymmärsin, et tota ite saat päättää niitten päivien koostumuksesta, ja tota liikkuva työ, nii sä oot periaatteessa vastuussa itelles siitä, et sä saat sun työt tehtyä. Et siin ei oo kukaa muu lähtökohtasesti, poislukien esimiehet, niin ku kukaa muu kattomassa, et sä varmasti teet sun työt.

Juha:

Aivan.

Toni:

Et tota se oli varmaan se mikä siin suurimmaks osaks vaikutti, et itsenäinen työ ja liikkuva työ. Tietysti toi kärjäsihteerin työssä on se, ku paljon ollaan koneen ääressä sun muuta, niin siinä mitään liikkumista tuu. Se oli osaltaan sellanen, mikä vaikutti siihen, pääs siihen haastemiehen työhön hakemaan ja pääs siihen, niin en oo kyllä katunu hetkeekää.

Juha:

Ennenhän oli nää tiedoksiantopalkkiot haastemiehillä, mut onks se nyt niin et ne on poistunut kokonaan?

Toni:

Joo, ne on poistunu. Mä en muista tarkalleen missä vaiheessa ne on poistunu. Mutta et ymmärtääkseni silloin ku puhelintiedot saannit tuli mahdolliseksi, nii sen jälkeen sit palkkiotki on sit loppunu.

Juha:

Aivan. No miten nyt on sitten ton palkkauksen suhteen kävi, ku vahdoit, ni nousko, pysykö samana vai tippuko?

Toni:

Öö, nous palkka kyllä jonkun verran, et tietysti sekin oli osaltaan sellanen mikä vaikutti siihen asiaan. Et tota, tästähän vois puhua pitkät pätkät, mut [naurahtaa] tietystihän itse oon sitä mieltä, et kyllä tää palkka vois olla korkeempi tässä työssä. Niin ku kaikissa muissakin töissä varmasti voi olla, mut. Siihen nähden, et ku haastemiehellä ei sitä työaika o o ja sä ite päätät sun työruutiineista ja tehosta, et sit tietysti mitä paremmin sä teet töitä, nii sitä enemmän mahdollistuu se vapaa-aika, nii siihen nähden taas sit toi palkkaus on ihan ok. Et jos sä saat hoidettua sun työasiat niin hyvin, et sul sitä vapaa-aikaa tulee enemmän ku niin ku virastotyöajallisilla.

Juha:

Aivan. No haluuks Tiina nyt lyhyesti kommentoida, tähän, tähän teemaan kärjäsihteerien palkkauksen osalta. Sehän on, siit on käyty paljon keskustelua, et se on vähän, varsinkin näin pääkaupunkiseudulla, koetaan matalaks niin ku suhteessa näihin elinkustannuksiin.

Tiina:

Mjoo, kyl, kyl se niin ku mun, mun mielestä on suhteessa niin ku liian alhanen siihen, kuin paljon tehdään työtä ja kuin niin kun vaaditaan kuitenkin silt työn sisällölt. Et tota, kyl sen pitäis, pitäis näkyä siinä palkkauksessakin. Et tota.

Juha:

Joo, joo, mä oon tota, mä voin sanoa, että mä oon täysin samaa mieltä, kun tuomarina näkee sen, läheltä sen kärjäsihteerityön sisällön ja tärkeyden ja vaativuuden. Nii että se on kyllä liian matala se palkka. Must tuntuu, et se on kaikkien tai et se on niin ku selvästi kaikki on samaa mieltä, siit ei sinäänsä olla eri mieltä, ja toivotaan, et saadaan tilannetta parannettuu täs lähiaikoina. Mutta tota mennään sitten tähän, tähän tota, öö, niin ku konkreettisemmin, et mitä te teette. Alottaisko Tiina sen, miten sun, miten sun normipäivä kärjäoikeudessa menee?

Tiina:

Mjoo. Joo, siis sinällään niin ku normipäivä on ehkä vähän huono, huono, sanavalinta tässä kohtaa, koska ei ole normipäivää vaan kaikki päivät on hyvin erilaisia, ja, ja koko ajan tuntuu, että jostain suunnasta pitää tehdä jotain ja hypätäkin jo, toiseen, toiseen asiaan. Mutta siis sen mitä käytännössä, tai miten työpäivä voi koostua, niin on ihan sitä, että istutaan siellä toimistossa, ja, ja tota tehdään, järjestetään, öö, pääkäsittelyjä, tehdään kutsuja, organisoidaan muutenkin sitä istuntoa ja sitten käydään hyvin pitkältä niin ku keskustelua tuomarin, muitten viranomaisten kanssa. Sitten tota, öö, esimerkiksi tosi paljon ollaan asiakkaitten kans puhelimessa. Ja, ja sitten toinen niin ku puoli siin on sitten se, et ollaan niin ku istunnossa ja niissä voi hyvin se, tai usein meneeki, tota niis istunnois hyvin pitkän aikaa, eli sielläkin saattaa vierähtää koko päivä, mut sit siinä itseasias istuntojen lomassa tehän paljon samaan aikaa muitakin töitä, et, et tota koostu käytännös siitä, että saadaan jutut eteenpäin, eli kun juttu tulee, tulee vireille, niin sitten saadaan löydettyä sille istuntopäivä ja saadaan yhteen sovitettuu niin tuomarin kalenterit kuin syyttäjän kalenterit ja sit ehkä vielä avustajan kalenterit siihen ja sitten hoidetaan se et se on istuntokunnossa, ja sitten siitä että käydään siellä ite istunnossa ja saadaan se sitten lopusta niin ku pakettiin.

Mutta työpäivät on, tosiaan joka päivä on erilainen ja tota usein voi ajatella, että maanantaina tuut töihin, ja, ja tota haet siihen vaikka kahvin tai teen viereen ja alotat pikkuhiljaa työntekoa, niin saattaakin olla, että sähköpostissa on vaikka poliisilta tullut, että "nouto on otettu kiinni", ja, ja otettu jo perjantaina, niin sittenhän siinä pitää aika nopeasti reagoida niihin, mist mä ite tykkään tosi paljon, että, et saa reagoida ja joutuu heti reagoimaan, ja, ja hyppää toisaalt aiheest toiseen.

Juha:

Aivan. Eli siinä on niin ku läheisin työpari on sitten se tuomari, kenen, kenen tuota juttuja sitten hoitaa.

Tiina:

Mjoo, joo. Joo, ja se on niin ku itellä ollut hyvä tuuri viel tuomareitten kaa, että ihan äärettömän niin ku taitavia ja ammattitaitosii työpareja ollut, ja on ollu kyl niin ku tosi mielenkiintosta tehä ja varsinki, ku on, on, on tosiaan sitä oikkaritaustaa, ja, ja lukee tai niin ku valmistuuki joku kaunis päivä, niin, niin tota on kyl oppinu siin samal tosi paljon.

Juha:

Joo mä kuuntelen tätä ihan mielellään, koska Tiinahan on tällä hetkellä mun työparina [naurahtaa].

Tiina:

Niih.

Juha:

Mutta tota näin. Mä itse näen, että kärjäsihteerin työn merkitystä ei voi oikeestaan liikaa korostaa, öö, kärjäoikeuden työlle. Koska kaikki mitä se kärjäsihteerin tekee, se edistää sen, sitä et sen tuomarin rajallinen aika ja niin ku sitten keskittyy, sen, sen jutun ratkaisemiseen, mikä on sen tuomarin työtä, niin ku ydintyötä on ratkaista se kyseinen juttu, mikä, mikä on sitten käsiteltävänä. Kärjäsihteerin työtä ei oo ratkasta sitä juttua, vaan avustaa siinä asiakäsittelyssä.

Tiina:

Joo ja ite, ite, niin ku pidän tosi miellekkäänä, että kuitenkin edistää sitä niin ku ihmisten oikeusturvan toteutumista, ku saatais jutut mahdollisimman nopeesti käsiteltyä, ja sitte se, jos ite, ite, hoitaa hyvin hommansa, niin sit sillä edesautetaan sitä, että se juttu on mahdollisimman nopeesti paketissa ja taputeltu pois.

Juha:

Just näin. Ja, ja kyllähän sil on iso merkitys myös, miten, miten niit ihmisiä kohtaa. Kärjäsihteerin yhteydessä vaikka näiden rikosten uhreihin saattaa olla ja näin poispäin, niin, niin sillon tietysti käytännössä suuri merkitys, miten ihmiset kokee nää yhteydenotot tuomioistuimesta.

Tiina:

Joo ja siin onki, et ollaan tosi paljon puhelimen päässäkin, ja puhutaan tosiaan asiakkaidenkin kanssa, ni sielt tulee tosi laidasta laitaan puheluita ja siinäkin niin ku, joku, joku sanos just, että tuntuu välillä et on semmonen terapeuttiki siinä samalla, ku joutuu välillä niihin ikäviinkin puheluihin, missä jutuissa puhutaan jostain henkirikoksista, niin sitten joutuu pitkätkin pätkät puhumaan. Kuitenkin olemaan puolueeton, mutta kuitenkin ymmärtämään ihmistä, että, että on vaikka se omainen, joka soittaa, niin, niin tota ymmärtää kuitenkin sen tilannetta. Ni pitää aika mukautuvainen olla siihen tilanteeseen.

Juha:

Aivan, aivan, vaikka sihteerin ei ratkaise sitä juttua, niin edustaa kuitenkin kärjäoikeutta siinä yhteydenpidossa, ja, ja se puolueettomuuden vaatimus koskee myös sihteerin, ettei tuu sellasta mielikuvaakaan, että tuomioistuimien ois jonkun puolella. Puolueettomuuden ja asiallisuuden, kaikkee tällästä, vaatimukset kyllä. No mitäs Toni sitten, mites se haastemiehen keskimääräinen päivä etenee?

Toni:

Niih, no tota se tietysti voidaan jakaa toimistopäiviin tai sitten etäpäiviin, mutta lähtökohtaisesti tullaan niin ku työpaikalle, niin käydään ne uudet työt pois alta, eli tiedoksiannot, mitä on tullut, niin käydään ne läpi ja tsekataan kaikki rekisterit sun muut, osotteet sun muut, yhteystiedot pitää paikkansa, ja sit jos löytyy niit puhelinnumeroita, niin sit aletaan yleensä soittaa asiakkaille. Ja osa tiedoksannoistahan pystytään hoitamaan puhelimitse, ja suuri osahan meidän tota tiedoksannoist on

sellasii, mitä pystytään käydä puhelimesa lävitse. Ja hyvin paljonhan me ollaan puhelimes sitten päivänmittaa, niin ku työajasta, mutta sitten jossain vaiheessa se menee siihen, että sä oot vaikka saanut käytyy ne kaikki sun puhelimesa hoidettavat tiedoksiannot läpi, nii sä lähet omaan piiriin, eli omalle tiedoksantoalueelle, ja siellä sit, sit, joko sä oot sopinut sen asiakkaan kanssa, et sä tuot sen asiakirjan hänelle, ja annetaan se tiedoks, niin nää on sit joko sovittui tapaamisii sen asiakkaan kanssa tai sitten meet ihan niin ku ennalta sopimatta käymään niiden asiakkaiden kotiovilla tai mahdollisesti työpaikoilla, jos niin hankalaks menee. Et tietysti se vähän riippuu sit kans työpäivästä, et miten niitä onnistuu, jos ei oo sopinut asiakkaan kanssa tiedoksannon tuonnista, niin miten se käytännössä sitten onnistuu, että onko asiakas kotona vai ei. Hyvin pitkältihän se menee siihen, että puhelimesa hoidetaan tiedoksanto ja sen jälkeen lähetään käymään siellä omalla tiedoksantoalueella.

Juha:

Onks se ihan päivittäistä sitte?

Toni:

No, tietysti sitä voi tehdä päivittäin jos haluaa, mutta eihän siinä yleensä oo oikeen järkee ajaa niin ku useit kilometrei päivässä, niin ku viis päivää viikossa. Ja sit tietyst ku meil ei oo työaika, nii sehän voi vaatii sitä, et joudutaan vaik illal lähtee, saat asiakkaan kii, joka ilmottaa olevansa kotona illalla, niin sillon käymään tai sit jos on tietty haastava asiakas, et tavota sitä ollenkaa, nii sitä voi viikonloppuna joutuu käymään. Siin on tietty se juttu sitten, yleensä niin ku koittaa jollain tavalla sumplii vaiks kaks kolme kertaa viikossa käy siel omalla tiedoksantoalueella viemässä niitä, et koittaa ne kaikki tapaamisetki sopii sen mukaan, et sopis niille tietyille päiville. Mut sit siihen sisältyy kaikkii noit viranomaiskontaktointia, et saadaan niit yhteystietoja tai mahdollisii olinpaikkoi selville.

Juha:

Mä oon itsekin ollut siis kuukauden verran opiskeluaikana haastemiehenä. Mul nyt on vähän kokemusta, minkälaista työtä se on, mutta kuulostaa siltä, että se sopii hyvin tollaselle tai sellaselle ihmiselle, joka arvostaa sitä työn semmosta itsenäisyyttä, itsenäisyyttä siinä työssä ja et saa itse määrittää sitä, miten se päivän kulku sit menee, et mitä tekee minäkin päivänä.

Toni:

Joo, siis lähtökohtasestihan se on hyvä, tosi hyvä juttu, ettei meil oo sitä työaika, et sä pystyt suunnitteleen sun päivän. Jos et sä jaksakaan aamulla herää heti seiskalta aamulla ja lähtee suoraan työpaikalle, niin sä voit ottaa vähän hitaamman aamun. Ja sit tietysti se, siin on se hyvä puoli, et ku tuut työpaikal vaikka käymään ja toteet, et nyt sul ei oo täl hetkel juuri mitään, mitä sä voit tehdä näitten tiedoksantojen eteen, nii sithän sä voit tietysti lähtee kotii vaikka hetkeks aikaa tai sitten lähtee sinne omalle tiedoksantoalueelle. Et sen niin ku se päivän suunnittelu on mun mielest hyvin paljon helpompaa, ku sit taas käräjäsihteerin ollessa, tietysti käräjäsihteerinä sulla on ne virastotyöaika, jollon sä oot paikalla. Sit jos on istuntoi, niin itelläkin muutaman kerran käräjäsihteerinä, ku oli istunnossa, joka alko ysiltä aamulla, nii se päätty kaheksalta illalla. Et sit se, mitä sä olit suunnitellut sen töpäivän jälkeen, niin piti peruuttaa kaikki.

Juha:

Aivan. Joo se pitää rehellisyyden nimissä sanoa, että käräjäsihteerinkään työ ei oo sellasta kaheksast neljään, niin ku, perustyötä, vaan siin joskus edellytetään vähän joustamista sitten näiden istuntojen takii.

Tiina:

Jep. Ehkä ite lähen jut siitä niin ku, että haluan mieluummin käsitellä nää asiat poies, niin sitten mä oon ihan ilonenkin siitä, et jos se vähän venyy, nii jos se kuitenkin saadaan pakettiin, nii, nii tota, ite oon ottanut sen sen kannalta. Ei sit ehkä suunnittele niihin istuntopäiviin.

Juha:

Se on aina aika hyvä [naurahdus]. Mutta, mutta kyllä tuota silti täytyy sanoa sekin, että onhan meil paljon vaikkapa päiväkotikästen vanhempia kärjäsihteerinä ja kylhän se sit vaan järjestetään, niin, niin se, että pääsee ajoissa lähtemään ja näin, et se on myös vähän sihteerikohtasta, kuka pystyy enemmän venyy ku toinen näiden kellonaikojen suhteen. Mut oikeudenkäynnit lähtökohtasesti on sellasii, et ne saattaa joskus venähtääkin. No joo. No onks teil tota, mitään, mitään semmosta... Hauskaa tapahtumaa, mitä ois mielessä nois, Tonilla sieltä piiristä tai muuta?

Toni:

Joo, no tota yks nyt tulee suorilta mieleen. Nii tota, olikohan se nyt viime vuoden alussa vai toissavuoden lopussa, mut mä olin silloin, toimin tos keskustan haastemiehenä tai siin keskusta-alueella ja siin keskustas ja siin on semmonen kaupungin palveluyksikkö, mihin tulee paljon tiedoksantoja. Sit joku aamu töihin tullessani päätin sit mennä sinne seitsemän aikaa aamulla, siel on yleensä joko tosi aikasin aamulla tai myöhään illalla paikalla ja tavotat parhaiten niitä asiakkaita, nii mä menin sit seiskan aikaa aamulla sinne ja painoin sitten summeria ja päästettiin sisään ja siinä se palvelutalon työntekijän aulatiski heti siinä ovensuussa. Siinä oli sit varmaan 5–6 miehen porukka siin aulatiskin vieressä ja ei mitään, mä meen siihen tiskille ja toteen vaan ”terve, haastemies tois tiedoksantoja, pitäis käydä nimet läpi, et ketä on paikalla ja ketä ei”. Sit samaan aikaan mä kuulen, ku siit miesjoukkion keskeltä huutaa ”ei helvetti”, ja sit mä nään vaan, ku yks mies, joka oli rullatuolissa, lähtee tosi nopeesti siit polkee muualle ja mä en niin ku ihan ymmärtänyt, katon vaan siihen sivuun, et mitäs täs tapahtuu, en tienny, ei mitää. Sit alettiin käymään työntekijöiden kans noit tota tiedoksantoi läpi, et kenelle henkilöille mul on ja ketä on paikalla ja ketä mahdollisesti ei, ja sit samaa aikaa vartija tulee siihen työntekijöiden luo ja silt sit kysytään tästä yhestä kaverista, kenelle mulla oli tiedoksantoja. Vartija sitten vaan totee ”noh se oli toi rullatuolissa ollut mies, joka sit just tuli tosta oh”. No ei mitään, lähetään ettii mihis se on mennyt ja sielhän on siis hissi siel palvelutalossa ja sit portaat. Ei mitään tota, me lähettiin ettii sitä ja sit me käytiin lähestulkoon jokainen kerros läpi, et mihin se on nyt kadonnut se kaveri. No sit me mentiin ruokalaan. Mentiin ihan sinne ruokalan päähän kattoon ja sit vartija vaa totee ”se on tuol kulmassa”. Sit mä olin ”okei, no miten ihmeessä se kerkes tässä ajassa, siis täs oli menny 2–3 minuuttii, niin ku täs välissä, mut silti ku se hissin toiminta siel on tosi hidasta, et siel on tosi paljon niit jotka käyttää hissii, saattaa mennä tosi kauan, et sä pääset hissillä ylipäätäs yhtään mihinkään. Ei mitään, sit me kävellään sen kaverin luo ja toteen ”terve, haastemies, ooks sä tää kyseinen henkilö”. ”No oon. Perkele, ku koitin päästä sua karkuun, mut en päässyt heh heh heh.” Sit mä mietin siin silleen ”jaahans, on sullakin niin ku hauskaa tällä hetkellä”. Ite olin siin vähän väsyny, nii ei siin hirveesti naurattanu. Ei mitää, sit hoidettiin tiedoksanto siit alta ja sit se vaa totes siihen loppuun ”ku ei tää elämä aina nii hauskaa oo ollu, nii pitää nyt vähän viihdyttää itteensä jollain tavalla”. [Naureskelevat] Et jooh, jooh, kyllähän mä ymmärrän sua, ite ei silloin vaa hirveesti hymyillyt siin tilantees.

Juha:

Jooh. Aikahan paljon tuomarina, näkee, näkee oikeestikin sitä, et on, tulee aika viimetingassa noita, öö, rikospuolen noit haastehakemuksii sisään, on kiire saada haastettuu, ennen ku syyteoikeus vanhenee, et sitte voi niin ku voi olla merkitystäkin, jos joku pakoilee sitä tiedoksiantoo. Ja sitten

riitapuolella sit voi tietysti vanhentuu, velat voi vanhentua, niin tota isotkin velat voi päästä vanhentumaan, jos ei sitä saada katkaistua. Nii onks tämmöst, tää ei oo hauska juttu, eiku ihan oikeesti, onks tälläst pakoiluu?

Toni:

Noh, ite mä oon kohdannu sitä aika vähän, sitä pakoiluu, et ehkä sit käyny jollain tavalla aika hyvä tsägä siinä, et sellasii asiakkaita ei oo ollu nii paljoo, mut siis on niit semmosii kiireisii tiedoksiantoi tullut, muun muassa rikoshaasteissa, et se syyte oikeus on vanhentumassa, et sit tietysti josset sä saa ensimmäisen parin päivän aikana kontaktia siihen asiakkaaseen, nii sit samantien käydään rekisterit läpi, sun muuta, etitään mahdollisesti netistä tietoo siitä henkilöstä jos löytyy, missä hän vois olla. Et sit se on hyvin nopeesti se menee siihen et ku yleensä tulee uusii tiedoksiantoi, jos on hyvin tiedoksianto aikaa, nii lähetetään se kirje, yhteenottolomake postitse sille asiakkaalle.

Sit tosi usein saattaa mennä siihen, et sä joudut, jos sä oot vaikka niin ku päivystäjä ja sielt tulee kiireellinen tiedoksanto, syyte oikeus vanhenee kahen päivän päästä ja sä sit päivystyksen jälkeen lähet samantien ajaa sinne osotteeseen, et se on sit tietysti tavallaan huono puoli, et jos se on täysin toises suunnas ku mis sä asut, nii eihän sille minkään voi. Tai sit jos sä saat sen asiakkaan kiinni vaikka puhelimitse ja samantein se ilmottaa olevansa Porvoossa, nii joko sä ite lähet ajaa sinne tai sit jos on mahdollista, nii sä siirtäisit sen sinne Itä-Uudenmaan käräjäoikeuteen. Kyl niit tulee aina sillon tällön noita kiireisii tiedoksantoi. Ite en oo tosiaan kohdannut sitä pakoiluu nii paljoo. Tota, valitettava totuus siin on se, et sit tietysti meil on sellasiiki asiakkaita, joille tulee vähän väliä uusi rikossyytteitä vireille, niin tota ne saattaa olla, et on entuudestaan tiedossa, et nää on sellasii henkilöitä, jotka ei suostu tapaa sua tai hoitaa sitä asiaa, et sun on vaan joko löydettävä se jostain...

Juha:

... poliisiin... nii se hoituu... [Puhuvat päällekäin]

Toni:

Just näin, pyytää sit viranomaisapuu siihen.

Juha:

Lähinnä mä, joo, riitapuolellahan tää sijaistiedoksiantoo käytetään myös, mites sitten näissä tota, sitten jos on semmonen pakoileva ja sä meet ovelle ja ei vaan avaa ovee, ei tuu sitä avaamaan, eikä ota yhteyttä.

Toni:

No joo, rikosasioissahan se on sit tietysti, meil on oikeus tai mahdollisuus pyytää poliisiltä sitä virka-apuu, nii sit ne tulee sinne ovelle.

Juha:

Aivan, mut joudutaaks sitä käyttää?

Toni:

Jonkun verran sitä joudutaan käyttää, et tietysti se, sul pitää olla varma, et siel on joku, siel tota asunnossa sisällä. Yleensä sit jos sulla ei oo mitään hajua, et siel on ketään sisällä, niin et sä sitä virka-apuu saa, ku eihän siin oo mitään edellytystä pyytää sitä. Mut sit jos sä kuulet vaikka sielt äänii, ja

tota ei suostu vaa siitä huolimatta avaa ovee, nii näis niin ku rikosasiois pystyy pyytää sitä virka-apuu poliisilt, et sit poliisi tulee mahdollisimman pien paikalle.

Juha:

Aivan. Eli kyl haastemiehelle kannattaa sit avata ovi, jossei tahdo poliisei.

Toni:

Joo, kyl mä muutaman kerran oon joutunu itekin siinä ovella korottaa ääntä, et se on helpompi hoitaa haastemiehen kanssa, ku et poliisi tulee tänne ja sit kaikki naapurit saa varmasti tietää mitä tääl tapahtuu.

Juha:

Näin just. Et sit se ei oo enää niin hienovarasesti.

Toni:

Muutaman kerran se on auttanut ja yhen kerran mä oon joutunut pyytää ite virka-apuu täs reilun parin vuoden aikana. Siin suhteet käyny suht koht hyvä tsägä kans tossa.

Juha:

No nih. No mites viel sitten, aletaan hei kääntyy loppuvaiheeseen täs teidän haastattelus, mut vedätteks te viel yhteen, täs on tullutkin näit hyviä ja huonoii puolii. Toivottavast niit hyvii puolii on nyt enemmän, mut kuitenkin. Ainakin mitä nyt oon teidän kaa jutellu ja oon saanu mielikuvan, nii molemmat tykkäätte siis näist työtehtävistänne ja tykkäätte ja koette niin ku mielekkäiks ja tärkeiks, ja ilmeisesti voisitte jopa suositella näitä tehtäviä muille, niin, niin tämmönen loppupuheenvuoro, mitä hyvii ja huonoii puolia ja suosittelisitteko ja kenelle suosittelette. Tiina alottaa.

Tiina:

Kyl mä ainakin suosittelisin käräjäsihteerin työtä, jos vähääkää on kiinnostunut, kiinnostunut, tota, rikosasioista. Toki täällä on myös riitapuoli, mut tota ite oon enemmän siellä rikospuolella ollu, niin, niin jos vähääkään on kiinnostusta, nii kyl suosittelen kaikille, että, et pääsee kyl näkee ihan laidasta laitaan juttuja ja todella vaihtelevaa on työ ja sitten vaikka välillä ne istunnotkin venyy, nii sit taas toisesta päästä, nii voi välillä lähtee vähän aikasemmin. Ja sit kuitenkin ei oo sitä, että et veis välttämättä niitä kotiin niitä juttuja, vaan ku sulta loppuu työpäivä, niin työt jää työpaikalle, nii toisaalta se, että, et jos ei oo sitä työaika, nii sit joutuis ehkä, koko ajan, koko ajan vähän miettimään. Mutta tota kyl suosittelisin, et, et tota, ite, ite oon viihtyny ja tosiaan mun mielestä tääl Helsingin käräjäoikeudessa on vaan niin, hyviä, hyviä tyyppejä ja hyviä tuomareita, niin kannattaa tänne tulla.

Juha:

Joo. Tulee mieleen, että käräjäsihteerin tehtäviin on niin ku mahollisuus päästä aika vähäsellä työkokemuksellakin tällä hetkellä, ja, ja näi et sit siihen nähden mitä vastuullinen ja merkityksellinen työtehtävä se on, niin tota, niin siihen on mahollisuus päästä nyt. Meillähan on koko ajan rekrytointi käynnissä täällä, meillä on kova tarve käräjäsihteerille.

Tiina:

Jep, jep, semmonen, joka ei tai uskaltaa tarttua työhön ja ruveta tekemään, niin, niin semmosellehan tää on, et jos sä et, välttämättä, välttämättä oo semmonen, joka uskaltaa itekin

tarttuu työhön tai sitten, jos, jos on ehkä hirveen herkkä, nii sitten jotkut istunnot taas voi olla vähän liikaa, et.

Juha:

Niin, todella merkittäviä ihmisten asioitahan tääl käsitellään, ja pääsee ja joutuu vastuullisesti ihan niitä käsittelemään näit sitten sihteerit. Mites Toni?

Toni:

Siis ehdottomasti suosittelen kyl haastemiehen työtä kans muille. Et tota tosi itsenäistähän työtä se on ja siin on hyvä puoli just se, ku ei oo työaikaa, nii periaattees ku sä oot vastuussa omista sun työtehtävistä, ja sit ku sä hoidat ne hyvin, nii sulle tulee enemmän sitä vapaa-aikaa tietysti ja joustavaa päivää. Liikkuva työ, niin seki on niin ku omasta mielestäni tosi suuri plussa tossa, ettei oo just mitä esimerkiksi sihteerinä vähän koki, et ku se on sitä, et sä istut tosi paljon siin koneen ääressä, vaikka sitä haastemiehen työssäkin tehään, ku sä tuut toimistolla käymään, niin silti pääs päivän aikana liikkumaan omalle tiedoksantoalueelle. Sit tietysti siin on sekin, että tota omalla tavalla kans edistetään sitä oikeusprosessia ja saadaan asiakirjoja annettua tiedoks ja oikeusprosessei vietyy eteenpäin, niin siinäkin niin ku jollain tavalla kans tuntuu mukavalta, ku jollekin asiakkaalle, jollei oo mitää entuudestaan ollu mitää tiedoksantoja käräoikeudessa ja sen kerran ku se haastemies ottaa sit yhteyttä rikoasiassa asianomistajaan, niin tota, niin siin kuitenkin ku käydään se tiedoksanto läpitte, niin koittaa mahdollisimman hyvin kertoo sen asiasisällön ja mitä hänellä on mahdollisuus tehdä tai mitä hän voi tehdä, ja jos hän ei osaa, niin mihin ottaa yhteyttä sun muuta. Siinäkin koittaa mahdollisimman hyvin niin ku kertoo hänelle, mitä mahdollisuuksia hänelle on että, et sit tietysti jos kävis vaan tosi nopeesti asian läpi, antais asiakirjan hänelle käteen ja niin pois päin, niin siit vois jäädä vähän asiakkaallekin sellanen mielikuva, et hänellä ei oo mitään hajuu, mitä nyt tapahtuu. Et sit tietysti pystyy neuvomaan jollain tavalla, tietysti kuitenkin kun pitää olla puolueeton osapuoli siinä tiedoksantohetkellä.

Tiina:

Ehkä tohonkin auttaa se, ku säki, sulla on sitä kärjäsihteeritaustaa, niin, nii sit sä tiät niin ku laajemmin ehkä, ku jos menis suoraan haastemieheks, niih. Toisaalt se voi olla ihan hyvä väylä niin ku käydä eka kattoo vähän, kärjäsihteerin näkee sen yleiskuvan, ja, ja sit hypätä vaikka haastemieheks, sit jos se kuulostaa sitten omalta.

Toni:

Joo, sehän sillon just sihteerist ku vaihto haastemieheks, nii varsinkin kaikis rikosasioiden tiedoksannos, nii siitähän oli oikeesti tosi suuri plussa, et tietää miten se prosessi menee niin ku sihteerin näkökulmasta, nii jotenki tuntu, et oli paljon valmiimpi siihen tiedoksantoon. Osas niin ku oikeat sanat, ainakin omast mielest.

Juha:

Joo, kyllä, siinä on paljon tälläst neuvontatehtävää siinä ja opastustehtävää, siinä, siinä haastemiehen hommassa. Vaiks varsinainen työtehtävä on se tiedoksianto, se on niin ku aika kapee, niin ku muodollista ja kapee tehtävä se haastemiehen tiedoksiantaa, tehtävä on antaa tiedoksi ja antaa haasteita. Mut siis vaiks se on kapee, se on äärimmäisen tärkeä tehtävä tietysti, just niin ku tos puhuttiin niin ku vanhentumisesta, jos syyte ehtis vaan vanhentuu, nii sit syyte ois kans vanhentunu, nii sit se asia ois siinä, eikä sil voi tehdä mitään sen jälkeen. Ja tota, ja laissakin on säädetty, että haastemies kirjottaa todistuksen, että se on annettu tiedoksi, niin siihen lähtökohtasesti luotetaan.

Toni:

Joo, virkavastuullahan mekin tehään noita.

Juha:

Se on tosiaankin tärkeä tehtävä.

Toni:

Kylhän se on niin ku, välillä huvittaa ku, vaikka ihan semmonen summaarinen velkahaaste, ku saatetaan seikkailla ja annat sen tiedoks, nii sen jälkeen se puhelu saattaa kestää viel 10 minuttii, ku käydään kaikki hänen asiansa läpi. Et kyl se on välil niin ku hauska kuunnella, mitä kaikkea ihmisille on sattunut tai et sit ne alkaa puhuu ihan jostain muusta siinä. Ja jos sul ei oo kiire, niin eihän siin mikään este oo, niin ku juttelet heidän kanssaan. Sit tietysti siin jollain tapaa pitää vetää raja, ootko, ootko sä hänen kaverinsa vai ootko sä viranomainen. Että, et se on vähän semmost tasapainotteluu, et mitä sinne puhelimeen uskaltaa sanoo ja mitä ei, mitä on parempi jättää pois.

Juha:

Kyllä, kyllä. Joo, no niin me ollaan vissiin käytetty meidän aika. Juteltavaa, juteltavaa riittäis vaikka kuinka paljon, mutta jos mä niin ku ihan lyhyesti summaan yhteen, niin, niin koette työn merkitykselliseksi, ja, ja tota mielekkääksi ja suosittellette työtehtäviä, ollaan tässä avoimesti puhuttu myös niistä joistain huonommistakin puolista sitten, vaikkapa palkkauksesta, mutta kuitenkin.

Tiina:

Mutta, kyllä, kyllä suosittelisin.

Toni:

Joo, oonhan mä vähän koittanut kavereillekin mainostaa, jos kiinnostaa itsenäinen ja liikkuva työ, niin tota, kannattaa ehdottomasti hakea haastemieheks. Siihen ei oo laissakaan mitään koulutusvaatimuksia.

Juha:

Joo, haastemiesten ei tarvii niin paljoa olla tekemisissä tuomareidenkaan kanssa sitten, että harvemmin, välillä vähän joutuu.

Toni:

Joo, sihteereihin ollaan enemmän yhteydessä. Tuomareihin aika harvoin, ainakin omalta osaltani. Et sit jos on enemmän tuomareihin yhteydessä, nii mä en tiää, mitä se haastemies tekee. [Naurahtavat]

Juha:

Nii aivan, mutta, joo. Jo-joskus on tietysti, tulee kysymyksiä, onko siihen tiedoksiantoon liittyen jotain, että onko tota ollut siinä vaikka henkisessä kunnos, että on voinut ottaa tiedoks, vaikka on merkitty, että voidaan käydä keskusteluu tuomarin ja haastemiehenkin välityksellä. Mutta joo, mut hei, kiitos paljon teille, että tulitte tähän...

Tiina ja Toni:

Kiitos.

Juha:

... Mediatuomariverkoston puolesta, ja, ja tota, päätellään, päätellään tätä, osiota, osiota tähän.
Kiitos.

Miesääni:

Tämä oli Tuomarilla on asiaa -podcast. Lisää tietoa tuomioistuinlaitoksen toiminnasta löydät osoitteesta tuomioistuimet.fi.

[Musiikkia]